दैनिक चालू घडामोडी 21.09.2022

महत्वाची बातमी : आंतरराष्ट्रीय

भारताने शांघाय सहकार्य संघटनेच्या अध्यक्षपदाची सूत्रे हाती घेतली

बातम्यांमध्ये का:

- शांघाय सहकार्य संघटना (एससीओ) शिखर परिषद 2022 ही उझबेकिस्तानमधील समरकंद येथे आयोजित करण्यात आली होती, ज्यामध्ये भारताने 2023 सालासाठी SCO चे अध्यक्षपद स्वीकारले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- सप्टेंबर 2023 पर्यंत एक वर्षासाठी भारत शांघाय सहकार्य संघटनेच्या गटाचे अध्यक्षपद भूषवेल आणि पुढील वर्षी भारत शांघाय सहकार्य संघटनेच्या शिखर परिषदेचेही यजमानपद भूषवेल.
- उझबेकिस्तानमधील समरकंद शहरात झालेल्या राष्ट्रप्रमुखांच्या परिषदेच्या बैठकीत शांघाय सहकार्य संघटनेच्या (एससीओ) सदस्य देशांच्या नेत्यांनी **समरकंद जाहीरनाम्यावर** देखील स्वाक्षरी केली आहे.
- शांघाय सहकार्य संघटनेच्या शिखर परिषदेदरम्यान सदस्य देशांनी विविध जागतिक आव्हाने आणि धोक्यांवर चर्चा केली, ज्यात तांत्रिक आणि डिजिटल विभाजन (digital divide), जागतिक वित्तीय बाजारपेठेतील अशांतता, पुरवठा साखळीतील अस्थिरता, वाढीव संरक्षणवादी उपाययोजना आणि जागतिक अर्थव्यवस्थेतील अनिश्चितता यांचा समावेश होता.
- एससीओ ही 2001 साली स्थापन झालेली एक कायमस्वरूपी आंतरसरकारी आंतरराष्ट्रीय संघटना आहे.
- SCO चार्टरवर 2002 मध्ये स्वाक्षरी करण्यात आली होती आणि 2003 मध्ये अंमलात आली होती.
- एससीओ ही युरेशियन राजकीय, आर्थिक व लष्करी संघटना असून तिचे ध्येय या प्रदेशात शांतता, सुरक्षा व स्थैर्य राखणे हे आहे.

Source: Business Standard

नानमाडोल टायफून

बातम्यांमध्ये का:

- जपानमध्ये 19 सप्टेंबर रोजी नानमाडोल चक्रीवादळाने (Nanmadol Typhoon) पश्चिमेकडे जोरदार वारे आणि विक्रमी पाऊस पडला आहे आणि गेल्या काही वर्षांतील हे सर्वात मोठे वादळ बनले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- जपानमधील नानमाडोल वादळामुळे नैऋत्य भागात राहणाऱ्या लोकांना सुरक्षित स्थळी जाण्याचा इशारा देण्यात आला आहे.
- यूएस जॉइंट टायफून वॉर्निंग सेंटर (JTWC) द्वारे नानमाडोलचे वर्गीकरण सुपर टायफून म्हणून केले जाते, ही संज्ञा 240km/h (150mph) किंवा त्याहून अधिक वेगाने वाऱ्याचा वेग कायम असलेल्या वादळांना लागू केली जाते.
- ला निया (La Nia) नावाच्या नैसर्गिक घटनेचा प्रभाव असलेल्या या वर्षी चक्रीवादळाचा हंगाम अतिशय सक्रिय (very active hurricane season) असल्याचा अंदाज शास्त्रज्ञांनी वर्तवला आहे.
- हवामान बदलाचा परिणाम म्हणून अटलांटिक आणि कॅरिबियन मधील समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या उष्ण तापमानावरही परिणाम होऊ शकतो.
- या चक्रीवादळाची संभाव्यता चार किंवा पाच श्रेणीतील चक्रीवादळांसारखी आहे.
- एक उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळ, जे पश्चिम पॅसिफिक महासागराच्या किनाऱ्यावर आणि चीन समुद्रात उद्भवते, ज्यामध्ये वारे खूप वेगाने जातात (more than 12 outwards on the Beaufort Wind Measurement), त्याला टायफून म्हणतात.
- टायफूनचा व्यास साधारणतः 150 ते 650 किमी असतो. आणि त्याच्या केंद्र आणि परिघाच्या हवेच्या दाबामध्ये (10 ते 50 मिलीबार) जास्त फरक असल्यामुळे,ग्रेडियंट जास्त आहे, ज्यामुळे वारे खूप वेगाने पुढे जातात.
- अमेरिकेच्या आग्नेय किनाऱ्यावरही चक्रीवादळे येतात आणि त्यांना तिथे 'hurricanes'' म्हणतात.

Source: The Hindu

महत्त्वाच्या बातम्या : राष्ट्रीय

USAID आणि UNICEF ने 'दूर से नमस्ते' नावाची मालिका सुरू केली

बातम्यांमध्ये का:

- यूएस एजन्सी फॉर इंटरनॅशनल डेव्हलपमेंट आणि युनिसेफ यांनी नवी दिल्ली येथे एका कार्यक्रमात "दूर से नमस्ते" नावाची दूरदर्शन आणि YouTube मालिका लाँच केली.

मुख्य मुद्दे:

- या कार्यक्रमात दूर से नमस्ते हा नाट्यचित्रपट दाखवण्यात आला होता, ज्यामध्ये मुख्य कथेद्वारे प्रेक्षकांना लसीचा प्रचार आणि कोविड-19 योग्य पद्धती (COVID-19 Appropriate Practices- CAB) संदेश दाखवण्यात आले.
- दूर से नमस्ते ही एक नवीन टेलिव्हिजन मालिका आहे, ज्याचा उद्देश साथीच्या रोगानंतरच्या जगात निरोगी वर्तनाचा प्रचार करणे आहे.
- दूर से नमस्ते ही मालिका दर रविवारी सकाळी 11 ते दुपारी 12 या वेळेत प्रसारित केली जाईल.

- या मालिकेची निर्मिती राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कार विजेते, नील माधव पांडा यांचे प्रॉडक्शन हाऊस, इलेनोरा इमेजेस प्रायव्हेट लिमिटेड यांनी केली आहे.

Source: Indian Express

महत्त्वाच्या बातम्या : राज्य

Precautionary Doses चे 100% कव्हरेज प्राप्त करणारे A&N हे भारतातील पहिले राज्य/केंद्रशासित प्रदेश बनले

बातम्यांमध्ये का:

- अंदमान आणि निकोबार बेटे हे Precautionary Doses चे 100 टक्के कव्हरेज प्राप्त करणारे पहिले भारतीय राज्य/केंद्रशासित प्रदेश बनले आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- अंदमान आणि निकोबार बेट सरकारच्या योजनेअंतर्गत, 18 वर्षे वयोगटातील 2,87,216 लाभार्थ्यांना Precautionary Doses सह लसीकरण करण्यात आले आहे.
- अंदमान आणि निकोबार बेटांमधील आरोग्य कर्मचारी घरोघरी गेले होते आणि मोहीम अधिक यशस्वी करण्यासाठी त्यांच्याकडून अनेक शिबिरे आयोजित करण्यात आली होती.
- या योजनेंतर्गत शहरी व ग्रामीण भागात शिबिरांचे आयोजन करण्यात आले असून त्याला चांगला प्रतिसाद मिळाला होता.
- आरोग्य कार्यकर्ते गटाने निर्धारित केलेले उद्दिष्ट 30 सप्टेंबरच्या मुदतीपूर्वीच गाठले गेले आहे.
- या योजनेंतर्गत, प्रथम निकोबार जिल्ह्याचे संपूर्ण लसीकरण करण्यात आले आहे, त्यानंतर उत्तर आणि मध्य अंदमान आणि दक्षिण अंदमान जिल्ह्यांना पूर्णपणे लसीकरण करण्यात आले आहे.
- Precautionary Doses मध्ये Corbevax आणि Covishield लसींचा समावेश होता.

Source: Livemint

आंध्र प्रदेशमध्ये भारतातील पहिल्या लिथियम-आयन सेल कारखान्याचे उद्घाटन करण्यात आले

byjusexamprep.com

बातम्यांमध्ये का:

- इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान राज्यमंत्री राजीव चंद्रशेखर यांच्या हस्ते भारतातील पहिल्या लिथियम-आयन सेल उत्पादन सुविधेचा pre-production run तिरुपती, आंध्र प्रदेश येथे सुरू करण्यात आला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- चेन्नईस्थित मुनोथ इंडस्ट्रीज लिमिटेडने 165 कोटी रुपये खर्च करून ही अत्याधुनिक सुविधा उभारली आहे.
- प्लांटची सध्या 270 मेगावॅटची स्थापित क्षमता आहे आणि ते दररोज 10 एएच क्षमतेचे 20,000 सेल (20,000 cells of 10Ah capacity daily) तयार करू शकतात.
- हे सेल पॉवर बँक्स मध्ये वापरले जातात आणि ही क्षमता भारताच्या सध्याच्या गरजेच्या सुमारे 60 टक्के आहे.
- मोबाइल फोन, श्रवणयंत्रे आणि अंगावर घालता येण्याजोग्या उपकरणांसारख्या इतर ग्राहक इलेक्ट्रॉनिक्ससाठीही सेल तयार केले जातील.
- सध्या, भारत lithium-ion cells हे प्रामुख्याने चीन, दक्षिण कोरिया, व्हिएतनाम आणि हाँगकाँगमधून आयात करतो.
- सध्या, बॅटरी सेल आणि लिथियम-आयन बॅटरीवर 18 टक्के जीएसटी लागू होतो, तर संपूर्ण ईव्हीवर केवळ 5 टक्के जीएसटी लागू होतो.

Source: The Hindu

श्रीनगरमध्ये काश्मीरला मिळणार पहिलं मल्टिप्लेक्स

बातम्यांमध्ये का:

- काश्मीरच्या पहिल्या मल्टिप्लेक्सचं उद्घाटन श्रीनगरमध्ये जम्मू-काश्मीरचे उपराज्यपाल मनोज सिन्हा यांच्या हस्ते होणार आहे.

मुख्य मुद्दे:

- तब्बल तीन दशकांनंतर काश्मीरमध्ये पुन्हा एकदा सिनेमागृहे बांधली जाणार आहेत.
- INOX-डिझाइन केलेले मल्टिप्लेक्स 520 च्या आसनक्षमतेसह तीन चित्रपटगृहांमध्ये बांधले जाईल.
- प्रादेशिक पाककृतीला चालना देण्यासाठी फूड कोर्ट देखील बांधले जाईल.
- आमिर खानच्या 'लाल सिंग चड्ढा' या चित्रपटाच्या स्पेशल स्क्रिनिंगनंतर लोकांना मल्टिप्लेक्समध्ये प्रवेश दिला जाणार आहे.
- दहशतवादाच्या वाढीमुळे 31 डिसेंबर 1990 रोजी काश्मीर खोऱ्यातील सर्व सिनेमागृहे बंद करण्यात आली होती.
- कलम 370 रद्द केल्यानंतर तीन वर्षांनी आणि कलम 370 रद्द केल्यानंतर तीस वर्षांनंतर सध्या केंद्रशासित प्रदेशात सिनेमागृहे सुरू होणार आहेत.
- चित्रपटाच्या प्रदर्शनाच्या पहिल्या दिवशी, दोन्ही चित्रपटगृहांमध्ये लाल सिंग चड्ढासह विविध मुलांसाठी अनुकूल चित्रपट देखील प्रदर्शित केले जातील.

Source: Times of India

महत्त्वाचे व्यक्तिमत्व

स्वाती पिरामल यांना फ्रान्सचा सर्वोच्च नागरी सन्मान

बातम्यांमध्ये का:

- पिरामल ग्रुपच्या उपाध्यक्षा स्वाती पिरामल यांना नाईट ऑफ द लीजन ऑफ ऑनरने (**Chevalier de la Légion d'Honneur**) सन्मानित करण्यात आले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर विज्ञान, वैद्यकशास्त्र, कला आणि संस्कृती या विद्याशाखांमध्ये केलेल्या महान कामगिरीचा आणि सेवांचा गौरव म्हणून पिरामल यांना फ्रान्समधील सर्वोच्च नागरी पुरस्कार प्राप्त झाला आहे.
- राष्ट्राध्यक्ष इमॅन्युएल मॅक्रॉन यांच्या वतीने आणि फ्रान्सच्या युरोप व परराष्ट्र व्यवहार मंत्री यांच्या उपस्थितीत स्वाती पिरामल यांनी महामहीम कॅथरीन कोलोनाकडून हा सन्मान स्वीकारला आहे.
- याशिवाय स्वाती पिरामल यांना 2006 साली 'नाइट ऑफ द ऑर्डर ऑफ मेरिट' हा फ्रान्समधील दुसऱ्या क्रमांकाचा सर्वोच्च नागरी सन्मान मिळाला होता.
- भारतीय उद्योगपती आणि वैज्ञानिक स्वाती पिरामल सार्वजनिक आरोग्य आणि नाविन्यपूर्णतेवर लक्ष केंद्रित करून आरोग्य सेवा उद्योगात काम करतात.

Source: Times of India

महत्त्वाचे दिवस

आंतरराष्ट्रीय कर्णबधिरांचा आठवडा 2022

बातम्यांमध्ये का:

- प्रत्येक वर्षी सप्टेंबरच्या शेवटच्या रविवारी संपूर्ण आठवडा हा आंतरराष्ट्रीय कर्णबधिरांचा आठवडा (International Week of the Deaf-IWD) म्हणून साजरा केला जातो.

मुख्य मुद्दे:

BYJU'S EXAM PREP
BYJU'S EXAM PREP

- सन 2022 मध्ये IWD '**19 सप्टेंबर ते 25 सप्टेंबर 2022**' या कालावधीत साजरा केला जाईल.
- आंतरराष्ट्रीय कर्णबधिरांचा 2022 आठवडाची थीम आहे "**Building Inclusive Communities for All**".
- World Federation of the Deaf (WFD) चा हा एक उपक्रम आहे आणि 1958 मध्ये इटलीतील रोम येथे WFDची पहिली जागतिक परिषद आयोजित केली गेली.

Daily themes:

1. सोमवार 19 सप्टेंबर 2022: शिक्षणातील सांकेतिक भाषा (Sign Languages in Education)
2. मंगळवार 20 सप्टेंबर 2022: कर्णबधिर लोकांसाठी शाश्वत आर्थिक संधी (Sustainable economic opportunities for deaf people)
3. बुधवार 21 सप्टेंबर 2022: सर्वांसाठी आरोग्य (Health for All)
4. गुरुवार 22 सप्टेंबर 2022: संकटकाळात कर्णबधिर लोकांचे रक्षण करणे (Safeguarding deaf people in times of crisis)
5. शुक्रवार 23 सप्टेंबर 2022: सांकेतिक भाषा आपल्याला एकत्र आणते (Sign Languages Unite Us!)
6. शनिवार 24 सप्टेंबर 2022: Intersectional Deaf Communities
7. रविवार 25 सप्टेंबर 2022: Deaf Leadership for Tomorrow

Source: Indian Express

byjusexamprep.com